

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 36.

Sreda, 6. maja 1931.

Leto VI.

Za enotnost svobodnih strokovnih organizacij.

Delavstvo, brani enotnost!

Duhovna in organična enotnost svobodnih delavskih strokovnih organizacij po državno-političnih enotah je važno načelo delavskega strokovnega gibanja. Ta enotnost je mednarodno dogovorjena in sklenjena ter nima, dokler sklep obstoja, nihče pravice, ga kakorkoli kršiti. Sklep je bil napravljen tudi s sodelovanjem naših svobodnih delavskih strokovnih organizacij ter bi pomenila kršitev tega mednarodnega dogovora izdajstvo nad organičnim ustrojem gibanja.

V zadnjem »Delavcu« smo čitali članek, ki prepušča to vprašanje nadaljnjemu razvoju. Tako stališče je po našem mnenju pogrešeno. Če zagrebška Splošna delavska zveza Jugoslavije (ORS) pripravlja razcep v strokovnem gibanju, tedaj za zavednega delavca ne more biti prav nikakršnega dvoma, da je na krivi poti. Delavstvo ne mara razcepa, marveč zahteva dosledno enotno fronto v našem strokovnem gibanju.

Ne moremo verjeti, da bi se v Zagrebu pripravljali tak atentat na delavsko strokovno gibanje. Vendar apeliramo že danes na delavstvo, zlasti na zaupnike v strokovnih organizacijah ter funkcionarje v delavskih institucijah, da se poglobijo v duha delavstva in mu ohranijo organično enotnost. Med delavstvom je razvit čut solidarnosti in kdor bi ta čut motil ali ga hotel varati, je škodljivec delavskega razreda, ker ga slabi iz kakršnihkoli posebnih interesov.

Med delavstvom ni načelnih razlik in ne različnih interesov.

Pred novo orientacijo Francoske.

Zelo ugodno razpoloženje za socializem na Francoskem.

Z ozirom na izredno dobro razpoloženje med francoskimi volilci za socialistično stranko se predlaga, naj bi se za februar določena mednarodna razorožitvena konferenca preložila za pol leta kasneje, ker bodo v juniju l. 1932 splošne volitve na Francoskem, pri katerih upajo socialisti na veliko zmago, ki bi vplivala zelo močno na izid te konference.

Ponovna volilna zmaga socialistov na Francoskem. V nedeljo se je zopet vršila nadomestna volitev v nekem francoskem volilnem okraju, pri kateri je zmagal socialistični kandidat, s čimer se je povišalo število socialističnih poslancev na 110.

Macdonald proti lordski zbornici.

Razlogi, zakaj je treba lorde nagnati.

Macdonald je hud na lordsko zbornico. V govoru v Nottinghamu je rekel Macdonald, da je nevzdržno razmerje, če imajo možje, ki šestdeset let niso stopili v zgornjo zbornico in niso nikdar razmišljali o političnih problemih, ravno toliko odločevati, kakor člani spodnje zbornice. Zgornja zbornica v današnji sestavi ni narodna korporacija, marveč le odbor konservativne stranke. Delavska stranka bo, dokler bo priznavala zbornico, imenovala delavske lorde, da zasede v njej mesta.

Vatikan se umika fašizmu v Italiji.

Papeževa katoliška akcija ne smatra problema strokovnih organizacij za resno zadevo.

Vatikan je v političnem boju oster v besedah. Vedno pa se pridružuje končno vodilnim načelom današnje družbe.

Tako je nastal nedavno v Italiji konflikt med Vatikanom in fašizmom, ker je katoliška cerkev hotela snovati pod tvrdko katoliške akcije svoje lastne strokovne organizacije proti monopolnim fašističnim organizacijam, ki niso ne svobodne ne delavske organizacije, ker so absolutno odvisne od režima in delodajalskih korporacij.

Neglede na to, da je imel Vatikan pri tem političen namen, pridobiti vpliv med narodom, bi bila akcija z ozirom na nezdrave razmere v delavskem gibanju v Italiji pomembna, ker bi se z njo pričela uvajati opozicija proti obstoječim razmeram. Toda iz strahu pred fašističnim alarmom je razposlal vodilni odbor katoliške akcije, kakor poroča »Prager

Presse«, posebne instrukcije na svojo organizacijo.

V teh instrukcijah pravi odbor katoliške akcije, da se katoliška akcija ne bo brigala za nobene strokovne zadeve in da se smejo pripadniki katoliške akcije strokovno udeleževati samo v uradni in zakonito priznanih strokovnih organizacijah (fašističnih). Poklicne sekcije katolikov ne smejo v bodoče vršiti razen duhovne izobrazbe nikakršnega drugega udeleževanja.

To je uspeh fašističnega krika proti katoliški akciji, kateri je fašizem očital podzemno rovanje proti fašizmu.

Papež je še v nedeljo, dne 26. aprila t. l. zagovarjal namene katoliške akcije. Toda par dni pozneje je katoliška akcija izdala iz oportunističnih razlogov navedeni dekret in s tem kapitulirala pred fašizmom.

1. maj drugod po svetu.

V Parizu so na predvečer 1. maja aretirali 1400 komunistov. Kljub temu so na dan 1. maja skušali prirediti manifestacije, pri čemur je v pariških predmestjih prišlo do spopadov s policijo.

V berlinskem predmestju Moabitu so komunisti povzročili streljanje in je bila 1 oseba ubita. Manifestacije socialnih demokratov so povsod potekle veličastno in mirno.

V Münchenu so komunisti hoteli motiti manifestacijo socialnih demokratov in so se pri tem stekli s policijo.

V Judenburgu so komunisti provocirali pretep.

Na Poljskem je 1. maj v Varšavi in drugih večjih mestih potekel mirno, medtem ko je v manjših mestih, zlasti v Lublinu in v dombrovskem revirju prišlo do krvavih spopadov med komunisti in policijo.

Prvi maj državni praznik v Rumuniji. Letos se je 1. maj v Rumuniji

prvič praznoval kot državni praznik. Socialnodemokratska stranka je priredila po vseh večjih krajih nad 100 manifestacij. Javne manifestacije so bile dovoljene samo v večjih mestih, kakor v Bukarešti, Cluju, Cernovicah, Resici itd.

V Španiji se je 1. maj praznoval na svečan način kot državni praznik. Socialistična stranka in strokovne organizacije so priredile v Madridu veličastno manifestacijo, ki se je udeležilo 300.000 oseb. Posebna deputacija je izročila ministrskemu predsedniku delavske zahteve o osemurniku, socialnem zavarovanju itd. Minister je zagotovil, da so te točke že v sporedu vlade.

V Barceloni so med manifestacijo sindikalistov komunisti povzročili paniko s streljanjem; več oseb je bilo ubitih.

V Sawatowu na Kitajskem je vlada dala 2. maja obglaviti 88 komunistov, ker so manifestirali za 1. maj.

Rumunski parlament razpuščen.

Nova romunska vlada je sklicala dne 29. m. m. izredno sejo parlamenta, na kateri je bil prečitan prestolni govor, ki pooblašča vlado, da razvije svoj program. Po prestolnem govoru pa se je zopet oglašil predsednik vlade prof. Jorga ter prečital odlok o razpustu parlamenta in senata. Nove volitve bodo dne 1. in 4. junija t. l. Seveda je odlok vzbudil razburjenje med poslanci, od katerih je velik del burno protestiral proti predsedniku vlade. Profesor Jorga računa s politično nezanesljivostjo Rumunov ter upa, da dobi pri volitvah s svojimi gesli o edinstvu, z nacionalizmom in terorjem absolutno večino.

Volitve 1. junija. — Sklicanje parlamenta 15. junija.

Romunska vlada bo rezervirala 60 odstotkov mandatov za profesionalne organizacije in svoje pristaje, dočim bo 40 odstotkov mandatov prepustila tistim strankam, ki bodo sklenile z njo volilni kartel. Opozicionalne stranke se posvetujejo, kako bi nastopile pri volitvah. Zlasti agilna je narodna kmetiška stranka, ki išče stikov tudi s socialnimi demokrati. Vendar še doslej ni nobene-ga volilnega dogovora.

Dr. Karl Renner predsednik avstrijskega parlamenta.

Po smrti predsednika avstrijskega parlamenta Matije Elderscha je zbornica volila dne 29. aprila novega predsednika.

Izvoljen je bil socialni demokrat, znani gospodarski in teoretični pisatelj dr. Karl Renner.

Meščanske stranke so pred sejo sicer kovalle načrt, kako bi preprečile izvolitev socialnega demokrata za predsednika parlamenta, a končno so se le prepričale, da ne dobe v zbornici potrebne večine proti dr. Rennerju. — Dr. Renner je dobil 86 glasov, 61 glasovnic je bilo praznih.

Konec bolgarske vladne krize?

Ljapčev je umaknil demisijo.

Koncentracijske vlade ni mogel sestaviti niti Ljapčev. Zato so merodajni politiki sklenili, da ostane na krmilu dosedanja Ljapčeva vlada. — In morda je ta konec krize, kakor poročajo oficijelno, uvod v hujšo krizo. Med narodom taka odprava krize ne more ugodno vplivati.

Ideološki prepiri med krščanskimi socialci.

Med dr. Gosarjem in g. Atomom se je vnel hud prepir. Dr. Gosar je spisal veliko knjigo o družabni reformi, ki jo bo izdal v latinici in v cirilici. Posamezna poglavja iz te knjige pa predava sedaj na ljubljanski univerzi. G. Atom kritizira ta predavanja, ker da temelje na kapitalistični ideologiji. Polemika je zavzela že prav osebne forme in je g. dr. Gosar imenoval način kritike g. Atoma — grdobijo. Kot nepristranski opazovalci moramo konstatirati, da je g. dr. Gosar ostal sam sebi zvest in da danes razvija iste nazore, kakor jih je izpovedoval takrat, ko je bil še priznan ideolog in voditelj krščanskih socialcev.

Nazori g. dr. Gosarja so skupna last vseh krščansko-socialnih pokretov, na pr. nemškega centra, belgijskih in holandskih krščanskih socialcev in tudi bivše italijanske ljudske stranke. Ti nazori so tudi v popolnem soglasju s papeževo encikliko »rerum novarum«. Resnica je pač ta, da temelji krščanski socializem v teoriji in praksi na kapitalističnem nazoru. Tisti, ki so izpremenili svoje mišljenje, so g. Atom in njegovi prijatelji.

V krščansko-socialnem tedniku se nadaljuje podlistek o Karlu Marxu. Tu beremo med drugim tudi take cvetke: »Srednjeveški nauk ima z naukom današnjih socialistov veliko sličnost (!). Marx se giblje v ekonomiji popolnoma na tradicionalnih potih največjih mislecev starodavnosti: Aristotela, cerkvenih očetov, starejših skolastike in kanonistike (cerkvenih pisateljev) (!). O Marxu piše, da vsi tisti, ki so doslej polemizirali proti njegovi kritiki kapitala, niso ničesar drugega dokazali, kakor lastno pomanjkanje na strokovnem znanju, na globlji miselnosti, na omejenosti in brezkončno znanstveno nadmoč njihovega genijal. nasprotnika Marxa. Karl Marx je bil genij-mislec, miselna moč prvega reda. Marx je brez dvoma največji ekonom vseh časov.

Ko beremo mi socialisti take slavošpeve — posebno tista o Marxu in cerkvenih očakih je dobra — šele spoznamo, da pravzaprav samo mi zastopamo pravo katoliško stališče, ker so z nami cerkveni očetje, starejši skolastiki in kanonisti! Krščanski socialci pa so na krivem potu, ker nam nasprotujejo in delajo zgago.

Učeni podlistkar je tudi prav lepo razložil marksistični materijalizem. Dokazal je, da je Marxov materijalizem pameten in edino opravičeni realizem, ki se ga je Aristotelova skolastična filozofija vedno držala in ki ga je vedno učila.

To velja zapomniti! Naj le še enkrat poizkusi »Slovenec« ali celo — »Pravica« nam očitati materijalizem!

Iz španske republike

Ustanovitev državnega sveta.

Provizorična republikanska vlada je ustanovila državni svet, ki ima nalogo nadzorovati in kontrolirati državno upravo. Državni svet se je dne 29. aprila sestel na svoji prvi seji in je podal izjavo lojalnosti republikanskemu režimu.

Ekskralj prodaja španske vrednostne papirje.

Iz Londona poročajo, da prodaja ekskralj Alfonz španske vrednostne papirje in delnice španskih podjetij.

Kupuje pa tuje efekte, ki se dobro obrestujejo. Cenijo, da je odnesel iz Španije imovino v vrednosti do 200 milijonov mark.

Znižanje stalne vojske.

Vojni minister je izjavil, da se bo vojska znižala na 100.000 mož.

Slučaj »gospoda Bourbona«.

V angleški spodnji zbornici je vprašal poslanec delavske stranke notranjega ministra, ali bo dovolil »gospodu Bourbonu«, ki je doslej stanoval v Madridu, naselitev v Angliji. Poslanci konservativne stranke so dvignili proti temu vprašanju glasen protest.

Kongres Zveze rudarjev Jugoslavije.

V boju za pravice rudarjev.

V nedeljo, dne 26. aprila t. l. se je vršil ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavskega doma v Trbovljah III. redni kongres Zveze rudarjev Jugoslavije z običajnim dnevnim redom.

Kongres je v imenu Delavske zbornice pozdravil s. F. Uratnik, kateri je v dobro zamišljenem govoru poudarjal potrebo močne strokovne organizacije in čestital Zvezi rudarjev Jugoslavije k njenemu lepemu napredku.

Po poročilu uprave, katero je kongres z zadovoljstvom vzel na znanje ter izrekel bivši upravi soglasno zaupnico, se je prešlo na volitev nove uprave, pri čemur je bila stara uprava z malimi spremembami soglasno izvoljena.

V nadaljnji razpravi je kongres zavzel stališče k vsem socialno-gospodarskim problemom, ki zadevajo interese rudarjev. Istotako je kongres zavzel stališče v vprašanju zedinjenja z ostalimi rudarskimi zvezami. Nadalje se je sklenilo ustanoviti poseben posmrtninski fond za člane.

Po končani razpravi je predsednik s. Ivan Kamnik zaključil kongres, s pozivom na navzoče, da gredo v bodoče še z večjo vnemo na agitacijo za razvoj organizacije.

Podpora TPD rudarjem.

V sredo, dne 29. aprila so posredovali pri Trboveljski premožokopni družbi ss. Čobal in Uratnik za Delavsko zbornico in s. F. Pliberšek pa za II. skupino v zadevi nabavnega prispevka rudarjem.

Družba je pristala na izplačilo zneska Din 250.000.—. Sicer je to nekaj, a vendar z ozirom na veliko pomaganje samo kaplja v morje. — Zeleti bi bilo, da družba sprevidi, da je to premalo in da še nekaj doda.

Utrinki iz španske zgodovine.

Temna noč in začetek konca.

- »Naj žive verige!«
- »Naj živi tlačanstvo!«
- »Naj živi kralj Ferdinand!«
- »Naj pogine narod!«

To je bil poulični kuplet, sestavljen od menihov, ki so ga pele sfanatizirane množice na ulici, ko jih je kralj Ferdinand pozdravljaj z besedami: »Naj živi absolutni kralj!« Cerkev in njegov kler je začel z novimi krvavimi orgijami, grda reakcija se je obrnila proti liberalcem, katere so smrtno preganjali, pometali v ječe in pomorili.

Nastopila je zopet inkvizicija, ki se je imenovala »Sanctum officium«; zaprla je univerze, prepovedala časopise in kraljevski dekret je označil, da je vsakemu hujšaku prevrtati jezik — z razbeljenim železom!

V tej dobi pa so se vršili dogodki, ki so usodno vplivali na zaton — solčne Španije: izguba ameriških kolonij. Leta 1898 je v špansko-ameriški vojni doživela Španija popoln polom španskega kolonialnega gospodarstva, ki je nekoč bilo tako veliko in slavno, četudi je nosilo na sebi pečat groze!

Menjavale so se oficirske zarote in menjavale ustave, dežela je bila v stalnem nemiru in na poti navzdol k popolnemu obubožanju.

Doma in po svetu.

Dnevi protituberkulozne lige.

Protituberkulozna liga je razvila prve dni majnika veliko propagando za borbo proti tuberkulozi. Idealen je namen. Kuga jetika ali tuberkuloza, ki nastopa v najrazličnejših oblikah, mori neusmiljeno zlasti slabše ali preveč oslabiljene organizme. Neopaženo te prične daviti, zavratno te napade in gloda na tvojem življenju, dokler ne podležeš, če si ne znaš ali ne moreš pravočasno pomagati. Velike važnosti je, da se tuberkuloze znamo braniti tehnično, to je, da se znamo obvarovati pred njo, in če že ne to, pa vsaj omiliti ali preprečiti nje razvoj v našem telesu. V tem oziru utegne propaganda proti tuberkulozi imeti več ali manj ugodne rezultate; v ta namen naj bi tudi služili domovi in ordinacijske postaje za tuberkulozne bolnike. Ni pa s tem še izvršena glavna akcija, glavna propaganda. Protituberkulozna liga ima nalogo študirati socialne razmere, odkrivati socialne vzroke in pričeti proti njim propagando. Socialne razmere so pravzaprav vzročilo tuberkuloze.

Rudarske in rudniške zadeve.

Trboveljska premožokopna družba je dovolila za podporo rudarjem 250 tisoč dinarjev. Znesek je znaten, vendar more le malo zaleči, če rudarji ne bodo polno zaposleni in če ne bodo imeli potrebam odgovarjajočega zaslužka. Take enkratne pomoči so le kapljice v morje, ki delavstva ne morejo rešiti bede. — V Beogradu so pokrenili še eno akcijo. V ministrstvu za šume in rudnike so ustanovili komisijo, ki naj ustanovi zvezo rudarskih podjetij za trgovino z domačim premožkom. Zveza bo imela namen, omejiti uvoz tujega premožga in organizirati domača tržišča. Ako bo imela zveza namen povečati konsum, je prav, ne sme pa postati zveza orodje za eksploatacijo konsumentov.

Mala antanta zopet zboruje.

Dne 1. maja t. l. so se sestali zunanji ministri Male antante v Bukarešti ter pričeli s posvetovanji dne 3. t. m. Glavno vprašanje konference je nemško-avstrijska carinska unija. V tej stvari je pomembno, da je dr. Beneš izjavil v nekem svojem govoru, da ni proti uniji, pač pa čuti čehoslovaška sebe ogroženo. Dr. Beneš je izpremenil svoj gromovni glas. Skoro slično izjavljajo jugoslovanski diplomati, ki pravijo, da utegne naši državni carinska unija koristiti, dočim je Čehoslovaška v negotovosti. No, prav, če se tako križajo interesi držav, potem naj se napravi unija za vso Ev-

ropo. V Parizu se zopet pojavljajo glasovi v tej smeri.

Obsodbe v Ljubljani. V ponedeljek, dne 27. aprila t. l. se je pričela pred velikim senatom v Ljubljani obravnava proti 29 obtožencem po zakonu o zaščiti države ter je trajala do sobote, dne 2. maja t. l. Obsojenih je bilo 13, oproščenih pa 16 obtožencev. Obsojeni so bili: Peter Cvek, krojaški pomočnik v Ljubljani, na 14 mesecev strogega zapor; Ivan Gašperšič, delavec v Ljubljani, na 7 mesecev; Franc Gerbic, delavec v Ljubljani, na 1 leto; Anton Žužek, železničar v Ljubljani, na 5 mesecev; Konrad Kovač, delavec v Ljubljani, na 8 mesecev; Anton Črnologar, strojni ključavničar v Ljubljani, na 3 mesece; Alojzij Kusold, ključavničar v Zeleni jami, na 10 mesecev; Josip Nakrst, delavec v Jaršah, na 5 mesecev; Alojzij Stropnik, zidar v Lukovici in Pankracij Krivograd, tovarniški delavec v Kotlah, vsak na 4 mesece; Maks Viternik, uradnik v Guštanju, na 7 dni pogojno na eno leto; Anton Ivartnik, mesar na Viču, Josip Harum, peresni kovač v Guštanju, vsak na 3 mesece. Oproščeni so bili: Alojzij Konjar, Danijel Opeka, Mirko Trtnik, Ivan Korošec, Anton Ule, Ivan Vihar, Josip Lekš, Leopold Kališnik, Ivan Sevdčnikar, Franciška Lasnik, Bogomir Hribernik, Alojzij Razpet, Anton Štembov, Anton Uran in Marjan Prelc. Večina obsojencev je kazni že prestala, ker so se nahajali eno leto v preiskovalnem zaporu. Obtožba proti Francu Žlebniku, trgovskemu pomočniku v Libelčah, je bila izločena.

Umrl je ban Dunavske banovine general Sv. Matić.

Umrl je v Beogradu Fran Vilfan, ki je sodeloval v raznih mednarodnih komisijah. Udeleževal se je tudi verzajlskih mirovnih pogajanj.

Kar gospodinja sama skuha, bolje tekne! Če gospodinja sama pere, bo ravnala s perilom vedno bolj oprezno, kakor perica! Zato je treba pericam vedno ponavljati, da samo Zlatorog milo perilo varuje!

Načelstvo Mednarodne zadruge zveze za razorožitev.

Na svoji zadnji seji v Bruslju je razpravljaj izvrševalni odbor Mednarodne zadruge zveze v Londonu o razorožitvi ter je sklenil razširiti zanimanje za njo v obliki poziva svojim članicam, da se pridružijo pripravljalnemu odboru, ki ga je ustanovila Mednarodna zadružna ženska gilda, z namenom, da se pripravi konferenco mednarodnih delavskih in konzumentskih organi-

zacij. Ta naj zagotovi skupno akcijo za podporo predlogov o razorožitvi, ki naj bi bili predloženi svetovni razorožitveni konferenci leta 1932. — Glavni tajnik Zveze H. J. May je bil pooblaščen zastopati Zvezo na seji, ki naj razpravlja o akcijskem načrtu.

Kaj je boljševizem? Kaj je boljševizem, je povedal madžarski brambni (honved) minister Gömbös. V narodnem klubu je govoril in rekel, da smatra marksistično nevarnost, če se obleče v državno obliko, kakor v Rusiji, za veliko nevarnost. Nevarnost obstoja v tem, da ne vemo, kdaj nas sovjeti napadejo. Sovjeti niso šele takrat nevarni, ko začno delati z vojsko, nego mnogo prej. Pošiljajo namreč na duševnem in gospodarskem polju svoje predstraže. Kot taka predstraža se mora smatrati tudi propaganda za razširjenje splošne volilne pravice in neomejeno zborovalno svobodo, kakor tudi za tiskovno svobodo. — Gospod Gömbös je pameten mož, ki bo nas že še kaj pametnega naučil. Samo demokracije ne mara!

Rumunski kralj proti diktaturi.

Pri sprejemu novinarske Male antante je na vprašanje nekega čehoslovaškega novinarja, koliko je resnice na vesteh, da se namerava v Rumuniji uvesti diktatura, odgovoril kralj Karol sledeče: »Rad vam odgovorim. Odkar sem zasedel prestol, sem se vedno izražal proti diktaturi in izjavljaj, da hočem vladati samo po ustavnih in parlamentarnih načelih. Sicer je pa osebnost Jorga, mojega ministrskega predsednika, najboljšje jamstvo, da se ustava ne bo kršila. Prosim gospodje, da vse drugačne vesti zanikate in na gotovo neokusno propagando ne reagirate.«

Živela Španija v rumunskem parlamentu. Povodom čitanja vladne izjave, ki jo je podal novi ministrski predsednik Jorga v rumunskem parlamentu, pri stavku, da je treba razpustiti zbornico, so se slišali poklici: »Doli z diktaturo Argetoianu« in »živela Španija«. Med tem so narodni kmeti ostentativno klicali: »živijo kralji!«

Heimwehr razpada. Za nedeljo, dne 3. t. m. so bile najavljene velike heimwehrovske vaje na Nižjem Avstrijskem in nato obkrožni pohod skozi dunajsko okolico. Radi predvidoma premajhne udeležbe so pa bile vaje odpovedane. V najboljšem slučaju bi se moglo zbrati iz vse Spodnje Avstrijske 6000—7000 članov, kar je spriči kolosalnega nastopa Schutzbunda na 1. maja naravnost sramotno malo. Tudi škof v St. Pöltnu je odbil prošnjo heimwehrovcev, da bi pri-

gospodarstvo Španije — znači gospodarstvo Črne roke in denarja, izmožganega iz te dežele.

V lastnem ogledalu.

Španija leži politično, gospodarsko in tudi kulturno v krempljih klerikalizma. Solstvo se nahaja pod absolutnim vplivom Cerkev, kakor skoro ves narod. Z neomejenim vplivom na ženske, družabnim in gospodarskim bojkotom zrušijo vsakogar, kdor bi se jim drznil protiviti. S šolo je duhovno podjarmljena tudi vsa mladina. Sicer ima država nadzor nad šolo, vendar se lahko vsak vaški duhovnik potka na prsi z besedami: »Država sem jaz!« Solstvo je na zelo nizki stopnji. Dominira v njih katekizem in sveto pismo in tako vlada duševna moč, ki je seveda potrebna za sij španskih cerkvenih zvezd. Leta 1909. je imela Španija od 18 milijonov prebivalcev — 12 milijonov analfabetov!

Za tuje interese kapitala!

Razvoja naroda pa kljub vsem dejstvom ni mogoče ustaviti — ampak samo zavirati, zavlačevati.

To je dokazala naslednja afrikanška pustolovščina, ki lahko služi kot vzor kapitalistične kolonialne politike in ki vodi tudi v pustolovščino.

Ko je marokanski kronski pretendent Bu Hamara Rhogi imel na

severnoafriški obali nekaj veljave, sta dve kapitalistični skupini, Compagnia espanola del Rif in Nord Africain izposlovali od njega dovoljenje za pridobivanje svinca in železa v okolici Beni Buifur v ozemlju Gelaye, to je monopolno dovoljenje, katerega je smel Bu Hamara izdati ravnotako, kakor če bi dal sedaj odstavljeni španski kralj nekomu dovoljenje, da sme prodati Španijo.

Ko se je začelo delo z graditvijo železnice za odvoz železa in svinca, so domačini enostavno s puškami nagnali vsiljive tujce. Sedaj pa je nastopila država kot čuvaj ogroženega kapitala. Poslala je na severnoafriško obalo svoje čete, ki so se v krvavi borbi zagrizle v košček zemlje, ki naj predstavlja kolonialno silo Španije.

Poleg vseh drugih krivic pa je zbužala največjo nejevoljo med narodom krivica v vojski. Kdor se je z denarjem odkupil, ni služboval v vojski, ampak je to delo ostalo samo sirotinji, to je delavcu in kmetu. Pustolovščine Španije so težile tedaj le ta stanova, vprežena v vojno službovanje, izpostavljena boleznim in vojnim izgubam, invalidi pa so bili prepuščeni lakoti in poginu. Nezadovoljstvo je rodilo množične dezertacije in napade na železnice, mostove itd., kar je potrjevalo notranji razkroj razmer.

(Dalje prihodnjič.)

Kdaj boš tudi Ti pridobil „DELAVSKI POLITIKI“ novega naročnika?

njihovem nastopu čital sv. mašo na prostem, kar je prepovedal tudi vsem drugim duhovnikom svoje škofije. Najbrž bodo temu zgledu sledili tudi drugi škofje. Spricho vsega tega in radi notranjih prepričev se je polastilo Heimwehra veliko malodušje. Vrhovni vodja, knez Starhemberg, je prijavil svoj odstop v korist Primerja. Med krščanskimi socialci in heimwehrovci je zazijal globok prepad.

Tramvajci in 1. maj na Dunaju. Mnogo let je že od tega, odkar dunajski tramvaj ne vozi prvega maja predpoldan. To ustavitve dela so si tramvajci že davno priborili in po tem je ista bila vnešena v delovno pogodbo. In do letos ni nikdo imel nič proti temu. Letos pa se je ministrstvo za trgovino ter promet pristojilo na najvišje sodišče, ki je razsodilo, da se mora tramvajski promet tudi na dan 1. maja vršiti v polnem obsegu, in sicer z ozirom na izdano koncesijo. Seveda so si tramvajci, ki so zelo dobro organizirani, vzeli prvega maja predpoldne prosto, kakor po navadi. Pravijo, da kar si človek sam vzame, bolj tekne!

Nemčija obubožava. Predsednik državne banke dr. Luther je govoril v Luxemburgu ter povedal, da je bilo pred vojno v Nemčiji 15.500 milijonarjev, leta 1927 jih je pa bilo komaj še 2500. Dohodki nemškega naroda iz kapitalnega imetja so znašali pred vojno 12 do 13 odstotkov, sedaj znašajo le 4 do 5 odstotkov.

Göbbels ponovno obsojen. Vodja haakenkreuzlerjev v Berlinu dr. Göbbels daje veliko posla sodniji, ki se je zadnje tedne v nestetih slučajih bavila z njim ter je bil ponovno obsojen na denarno in zaporno kazen in vse samo radi obrekovanja, kajti v obrekovanju si Göbbels lahko lasti prvenstvo.

V saksonskem deželnem zboru je prišlo med socialnimi demokrati, komunisti in narodnimi socialisti do pretepa pri debati o prepovedi praznovanja 1. maja.

Monopol na tobak v Nemčiji. V Nemčiji nameravajo uvesti monopol na tobak, da bi država prišla do novih virov. Srečni Nemci, ki niso še do danes vedeli, kaj je to monopol na tobak!

Sloga jači, nesloga tlači. Poslanec angleške delavske stranke Bellamy je umrl. Pri dopolnilnih volitvah za okrožje Ashdon under Lyne je zmagal konservativni kandidat Broadbent z 12.420 glasovi. — Delavska stranka je dobila 11.005 glasov in odpadnik delavske stranke, Mosleyeva skupina, pa 4472. Pri prejšnjih volitvah je dobila delavska stranka 13.170 (Bellamy), konservativna samo 9763 in liberalci 6693 glasov. Radikalni odpadnik delavske stranke, bogati Mosley, je s tem povzročil izgubo mandata delavske stranke.

Velikanska mirovna manifestacija v Londonu. 11. julija se bo vršila v londonskem Albert-Hallu največja manifestacija za mir po svetovni vojni. Prvič se bo zgodilo, da bodo nastopili skupno vodje vseh treh angleških političnih strank, to so: Macdonald, Lloyd-George in Baldwin.

Trocki pojde v Španijo. Trockij je poslal španskemu ministrskemu predsedniku Zamori brzojavko, v kateri prosi, da mu vlada dovoli naselitev z rodbino v Španiji. Enako brzojavko je Trockij poslal tudi Maciu, predsedniku vlade v Barceloni. Vlada mu naselitev dovoli, s pridržkom, da se politično ne bo uveljavljala.

Revolucija na Madeiri končana. Madeira, kjer je bil v pregnanstvu bivši avstrijski cesar Karl, je portugalska kolonija. Na otoku je nastal pred nekaj tedni upor, ki ga je portugalsko vojaštvo te dni zadušilo. Po dolgotrajnih bojih so se uporniki, ki so hoteli izvajati neodvisnost, udali.

Na posredovanje škofa v Funchalu so bile operacije portugalskih vladnih čet pred Madeiro zaenkrat ustavljene.

Strahovita eksplozija v ameriški tovarni. Iz Rio de Janeiro poročajo, da je nastala v mornariškem arzenalu v Nicherouy v kemičnem oddelku strahovita eksplozija, pri kateri je bilo 180 delavcev ubitih, okoli 2000

Sodba v mariborskem komunističnem procesu v Zagrebu potrjena.

Železničarji definitivno oproščeni obtožbe komunizma.

V vsej mariborski javnosti, zlasti pa v železničarskih krogih, je še v živem spominu takozvana komunistična razprava, ki se je vršila dne 5. in 6. septembra 1930 proti 6 mariborskim železničarjem, in sicer Josipu Zupanču, Andreju Canžeku, Ivanu Pšeničniku, Antonu Lekšu, Henriku Weinbergerju, Filipu Reberniku in bratcu Nikoli Novakoviču radi zločinstva prapagande komunizma. Okrožno sodišče v Mariboru je vse obtožence takrat po dolgotrajni dvodnevni razpravi oprostil krivde in kazni, ker zlasti ni verjel konfidentu Ivanu Pečniku, ki je bil nastavljen v mariborski kulturni in je vse obtožence denunciral. Šele pri razpravi se je takrat izkazalo, da ima Pečnik kljub svoji mladosti za seboj že 3 letno predkazeno robijo radi nevarne tatvine, katero je izvršil v vojaški službi. Obtožnica se je takrat naslanjala na priznanje nekaterih obtožencev, zlasti Josipa Zupanča, ki pa se je zagovarjal, da mu je bilo to priznanje izsiljeno pred komisarjem železniške policije Staničem, kateri je Zupanca celo noč zasliševal na mariborskem kolo-dvoru.

Proti oprostitvi sodbi je vložilo državno pravnišтво revizijo na Stoli sedmorice v Zagreb. Pred par meseci pa se je raznesla iz prvega vira po Mariboru vest, da je Stoli sedmorice reviziji ugodil in mariborsko sodbo razveljavil ter da se bo še vršila ena razprava proti toženim v Mariboru.

Vsi obtoženi železničarji so bili že tretji dan po aretaciji odpušteni iz službe in živijo od takrat naprej v največji bedi, medtem ko se nahaja konfident Ivan Pečnik še vedno v državni službi v Subotici.

V četrtek pa je dobil branilec obtožencev, odvetnik g. dr. Avg. Reisman od sodišča v Mariboru obvestilo, da je Stoli sedmorice v Zagrebu revizijo državnega tožilstva zavrnil kot neutemeljeno in je oprostitva sodba mariborskega okrožnega sodišča potrjena. Vsi obtoženi so torej s tem končno veljavno oproščeni vsake krivde in kazni.

Sodba Stola sedmorice ugotavlja, da je popolnoma pravilno, če se krivda obtožencev ne smatra za dokazano, ker je mariborsko sodišče odreklo verodostojnost Ivanu Pečniku, ki je ovadil obtožene zato, da bi napredoval v službi, a Zupančevu priznanje je le plod ravnanja z njim pred komisarjem Jakša Staničem.

Kakor znano, je bil komisar Jakša Stanič medtem že tudi premeščen iz Maribora in ravnotako konfident Ivan Pečnik najprej v Zemun, potem pa v Subotico.

Upati je, da bodo dobili sedaj tudi težko prizadeti železničarji zadoščenje v službi, da bodo mogli zopet redno vzdrževati svoje rodbine in bodo končno oti svojo nezakrivljeno revščino. Tudi v mariborskih pravnih krogih je vzbudila sodba splošno zadoščenje.

pa ranjenih. Pok se je slišal nad 50 kilometrov daleč.

27 šolarjev oskrunjenih. Kakor poroča »Arbeiter-Zeitung« ter za njo drugi dunajski časopisi, so odkrili v St. Valentinu na Niževavstrijskem nezaključan škandal. Oskrunkjenih je 27 šolskih otrok obojega spola. Zloraba šolarjev se je dogajala skozi več let, dokler ni eden prizadetih otrok vse izdal. Skrunitelj otrok so sami hrabri krščanski socialci, med katerimi je nek 63 leten mizarški mojster. Kakor se je sedaj izvedelo, so merodajni činitelji že pred leti vedeli za to nemoralno močvirje, pa niso ničesar ukrenili. Otrokom se je pretlo za slučaj, da bi kaj izpovedali, da dobe slaba spričevala. Tri glavne krivce imajo sicer sedaj že pod ključem, toda krivdo se sedaj zvrca na uboge otroške žrtve in »katoliški« starši zahtevajo, da se naj zlostavljene otroke iz šole izključi, sicer da ne bodo pustili svojih otrok v šolo. Dosedaj je znanih 27 slučajev oskrunkstva. Koliko pa je v resnici zlorabljenih otrok, pa se najbrž ne bo izvedelo, saj so med tem nekateri že zapustili šolo.

Težka eksplozija. V Magdeburgu, v tovarni za saharin, Fahlberg, List & Co., je v oddelku, kjer so izdelovali strup za podgane, nastala eksplozija, ki je povzročila požar, ki je vpepelil vso tovarno, napolnjeno z lahko gorljivimi kemikalijami. Iz razvalin so potegnili dosedaj osem ženskih in dve moški trupli ter 10 težje ranjenih delavcev. Nadaljne pogrešane še iščejo.

V pariški podzemski železnici sta trčila dva vlaka. 80 oseb je težko ranjenih.

Ljubljana.

Carinarnico zgrade v Ljubljani. V Ljubljani zgrade veliko carinarnico in pripadajoče objekte. Vlada je načrte odobrila in izdala odlok za gradbo. Z gradbo prične Stavbena družba takoj. Veljala bo 7.218.998.16 Din.

Cvetko Kristan:

Delavske strokovne organizacije za konzumno zadružništvo.

(Nadaljevanje.)

Prej so posebno cenili oni del osvobodilnega boja, ki ima pred seboj samo industrijski kapital in pa po tem povzročeno izžemanje zaposlenih. Šele nekaj desetletij sem spoznavala tudi delavstvo v češkoslovaški republiki, da se je treba boriti tudi proti trgovskemu kapitalu, ki predstavlja protisocialen del današnjega zasebnega gospodarstva.

Zasebna trgovina, ki se predstavlja danes kot edino upravičeno »zakoniti« posredovalec blagovne izmenjave, je zgrajena prav tako na privatno-gospodarskem temelju, pri čemer je glavni cilj ravno tako dooseženje osebnega dobička.

In tako si morajo pustiti stotisoči potrošnikov, ki nosijo svojo tedensko mezdo ali mesečno plačo v privatne trgovine, dopasti, da se jim diktirajo cene življenjskih potrebščin, njih kakovost, mera in teža, in s tem pritrjujejo ustanovi, ki je usmerjena v vsem svojem temelju proti njihovim interesom in proti njih težnjam za osvoboditev.

Pot izdelka od proizvajalca do potrošnika se brez potrebe podaljšuje, in mnogo zajedalcev živi tako brez dela od podražitve izdelkov ali od različnih vrst odeduštva.

Tako kakor je cilj privatne trgovine osebno doseči dobiček, tako je

cilj organizacij konzumentov,

naših konzumnih zadrug, nuditi konzumentom nesebične usluge. Konzumne zadruge ne zasledujejo cilja, dosegati trgovske dobičke, marveč lajšajo gospodarski položaj članov

s preskrbovanjem blaga

za dnevno potrebo v dobri kakovosti, v dobri meri in teži in po zmerni ceni. Zado-

Delavska akademija v Mariboru.

Sodelujejo delavska kulturna in športna društva.

Mariborske delavske kulturne in športne organizacije priredijo v soboto, dne 16. maja akademijo z izbranim sporedom. Vstopnina je nizka, in sicer: sedeži po 10, 6, 5 in 4 Din, stojašče 3 Din. Predprodaja vstopnic v upravi »Delavske Politike« in pri zaupnikih strok. organizacij. Noben delavec naj ne manjka pri tej prireditvi!

Maribor.

Krajevni medstrok. odbor sklicuje za dne 8. maja ob 18. uri t. l. sestanek vseh delavskih obratnih zaupnikov in funkcionarjev svobodnih strok. organizacij v prostorih Ljudskega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Predlog industrijalcev za uvedbo petdnevnega dela v tednu in poslabšanje zakona o zaščiti delavcev ter stališče delavstva.

Črno-zolta zastava v Mariboru. Prijatelj našega lista nam piše: Ko sem v soboto zvečer slučajno šel po Samostanski ulici, zagledam od daleč viseti visoko na drogu veliko črno-zolto habsburško zastavo, ki se je vila nad vhodom na športno igrišče »slovenskega športnega kluba Maribor«. Zelo sem se čudil temu in sem čakal, kdaj bodo kakšni manifestantje zapeli »cesarsko pesem«. Rekli so mi, da visi zastava na čast nogometnemu klubu iz Salzburga. Značilno je že, da naši slovenski klubi tako radi vabijo goste iz sosedne republike, in sicer take, ki se radi ponašajo s svojo »Heimatreue« in se zavijajo v črno-zolte barve.

Prepovedje dirkanje z motorji. Oddiha potrebni prebivalci, ki po delopustu gredo v park ali na kratek sprehod mimo Treh ribnikov, da se nasrkaajo svežega zraka, se upravičeno pritožujejo nad brezobzirnimi dirkači z motorji, ki si izberejo kakor nalašč za svoje dirke baš ceste, ki vodijo ob mestnem parku, ter s svojim smrdom, dviganjem prahu in peklenkim ropotom vznemirjajo celo okolico. Vožnja z motorjem in z avtomobilom po ozki cesti mimo Treh ribnikov, ki je vedno polna šetalcev, bi se morala absolutno prepovedati. Vsaj en kotiček nam pustite, kjer ne bo ropota in prahu.

Krčevinska in mariborska občina se naprošata, da vendar enkrat uredita Vinarsko ulico. Kupi kamenja, debelega kot otroška glava, leže že leta in leta po tej ulici in človek, ki mora ponoči skozi njo, je v resni nevarnosti, da si polomi noge. Poleg tega pa tvori ta ulica edini dohod v porodnišnico ter v sadjarsko in vinarsko šolo, ki jo vsak čas poseja obilo tujecev.

šča že pokazati na to, da so naše konzumne zadruge povsod tam, kjer so dovolj razvite, postale resnični regulator cen, ki uveljavlja svoj vpliv na cene privatne trgovine, in da so postale te s tem, da so zasledovale in zatirale odeduštvo, v oči vseh nasprotnikov zadružnih teženj po samopomoči delovnega ljudstva, najbolj osovražena faktor.

Zadružno gibanje ima kot organizacija gospodarsko šibkih ljudi in kot realizacija velike gospodarske misli po samopomoči veliko tradicijo in bogato zgodovino. Množicam

delovnega ljudstva

bodi v tovarni bodi v uradu kakor tudi malih obrtnikov in malih kmetov izkazuje konzumno zadružno gibanje neprecenljive zasluge. V celom svojem temelju predstavlja nov tip kolektivne, socialno-zadružne blagovne izmenjave brez vseh parazitskih posredovalcev in ustvarja tako fundamente novega socialističnega družabnega reda pod devizo: »Od organiziranega konzuma k organizirani proizvodnji.«

To gibanje lahko pokaže v zadnjih letih v češkoslovaški pomemben razvoj. Obe veliki delavski zadružni zvezi združujeta že 416 konzumnih zadrug s 604.472 člani, s 3504 oddajališči in 1600 milijoni Kč (Din 2700 milijonov) prodanega blaga. Od tega odpade na Osrednjo zvezo češkoslovaških zadrug v Pragi 256 konzumnih zadrug s 367.745 člani, 2125 oddajališč s 5295 zaposlenimi in za preko 1 milijardo Kč (Din 1 milijardo 760 milijonov) prodanega blaga. Na Zvezo nemških gospodarskih zadrug odpade 160 zadrug z 236.727 člani, 1379 oddajališč, 4115 nameščenici in s skoraj 600 milijoni Kč (Din 1 milijardo) prodanega blaga.

(Konec prihodnjic.)

Kulturni pregled.

Petdesetletnica Jurčičeve smrti. Dne 3. maja t. l. je minilo petdeset let, kar je umrl slovenski pisatelj Josip Jurčič. Jurčič je študiral, a zaradi bede ni mogel dovršiti študij ter se je posvetil časnikarstvu. Spisal je lepo število povesti, romanov in novel v preprostem narodnem stilu. Ipak so klerikalci vlivali golide gnojnice na njegove — pohujšljive spise. Jurčič je obolel za jetiko ter umrl še razmeroma mlad. — Sedaj mu pojo slavo, ker zalagajo njegove spise. Godi se njegovemu spominu enako, kakor se godi Ivanu Cankarju.

Prvi nastop delavskih sportnikov iz Hrvaške v Mariboru. Prihodnjo nedeljo se bo vršila na igrišču SK Maribora prijateljska tekma med delavskima sportnima kluboma SK »Sloboda« Varaždin in »Svoboda« Maribor. Ker bo torej to pot prvič nastopil zunanji delavski sportni klub proti »Svobodi« Maribor, se prijatelji delavskega sporta na to opozarjajo in vabijo, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo. Čas nastopa bomo objavili prihodnjic.

SK »Svoboda«. Sestanki moštva se vrše začasno vsak petek v klubovem lokalu na Slomškovem trgu 6. Istotam se sprejemajo tudi novi člani za sportni klub in lahko atletiko.

Časopis »Svoboda« bo izšel v par dnevih v povečanem obsegu.

Kolo »Steyr« je bilo ukradeno delavcu Viktorju Žagarju iz veže splošne bolnice. Ukradeno kolo je vredno okroglo 1800 Din in ima številko 27/01999.

Zaščitno cepljenje zoper osepnice. Za mesto Maribor bo vršil mestni fizikat brezplačno zaščitno cepljenje zoper osepnice od dne 5. do dne 9. maja t. l. v svojih uradnih prostorih v Franciškanski ul. 8, in sicer v času od 9. do 11. ure. Cepljenje je obvezno za vsakega otroka, ki je bil rojen v preteklem letu in razen tega za vse one otroke, ki so rojeni v tekočem letu in so stari najmanj 3 mesece.

Opozorilo! Gospod Emil Perc je preselil svoj zobni atelje iz Tattenbachove ul. 18 v Gosposko ulico 20/I.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Pobrežje pri Mariboru

I. delavsko kolesarsko društvo, podružnica Pobrežje, priredi dne 10. maja svojo prvo klubsko dirko na progi Pobrežje—Sv. Martin—Pobrežje. Start ob 14. uri od trgovine g. Prechtlerja, cilj istotam. Po dirki se vrši v gost. Simončič vrtina veselica, kjer se razdelijo darila. Tudi za ples in dobro zabavo je preskrbljeno. Začetek ob 16. uri. — Odbor.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Velika akademija

dne 16. maja 1931 v dvorani plovvarne „UNION“
Nastopijo mariborska delavska pevka društva, „Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev“, „Tamburaški odsek pekov“ in „Delavsko kolesarsko društvo“.

Zagorje ob Savi.

1. maj so praznovali pri nas rudarji in tudi drugi delavci. Trgovine so bile vse zaprte. Tudi mala obrt je delno praznovala. Shodov ali manifestacij ni bilo, ker je bilo vse prepovedano. Delavci so napravili izlete na hribe in planine. V Zagorju je bilo vse prazno.

Demagogija »narodnjakarjev« v revirjih. Že dalje časa zasledujem poročila »narodnjakarjev« v »Jugoslovanu« iz Trbovelj. Ta poročila so ne samo v nasprotju z resnico, temveč taka, da škodujejo tudi delavstvu. Odkar se je pričela ta kriza, jo rešujejo gospodje »narodnjakarji« z demagogijo. Praviijo, da so oni s svojimi intervencijami dosegli pri vladi, da se je odločila za zopetno dobavo trboveljskega premoga, da so njihove intervencije povsod uspešne itd. Vrhunec pa so dosegli s poročilom v »Jugoslovanu« z dne 1. t. m. Trdijo, da bodo dobili na njihovo vlogo in intervencijo rudarji Trboveljske premoškopne družbe zopet znatno podporo, da so poslali k generalnemu ravnatelju Trboveljske premoškopne družbe one sijajne zastopnike, med njimi nekdanjega pše-

ničnega valutarja, ki je po dolgem iskanju iz enega ekstrema zašel v drugega in končno našel pravo mesto, kamor spada, kateri so rudarjem pridobili podporo. Resnici na ljubo naj rečem tole: Dne 29. aprila je bila deputacija Delavske zbornice in pa predsednik II. rudarske skupine s. Pliberšek iz Trbovelj pri Trboveljski premoškopni družbi glede podpore. Do tega dneva še Trboveljska premoškopna družba sama ni ničesar radi podpor ukrenila. Šele po tej intervenciji je družba pristala na to, da bodo dobili vsi rudarji, ki so zaslužili manj kot Din 300.— od 1. do 15. aprila podporo ali pa, če podpore ne bo znašala toliko, pa vsaj predujem, da bo znašal čisti dohodek vsaj najmanj Din 300.—. Pa še za to malenkost je morala zgoraj omenjena deputacija Delavske zbornice iti dvakrat k ravnatelju Heinrichu. Šele, ko je prišla deputacija drugič k njemu, je obljubil, da bo podpore znašala za vse rudnike Din 250.000.—. Znesek, ki ga da Trb. prem. družba za podporo za 6000 delavcev, je tako majhen, da bi bilo celo mene

sram hvaliti se s takim uspehom; zato tudi zgoraj omenjena deputacija, ki je v resnici bila pri TPD, ni poročala o tej pičli podpori. Sedaj pa demagogi v »narodnem« taboru to malenkost na tak nesramen način izrabljajo za svojo agitacijo, da bi nezaveden delavec res mogel misliti, da se da doseči uspehe samo s klečeplazenjem, lažmi in demagoškimi poročili v listih. Ni moj namen polemizirati s poročili v »Jugoslovanu«, hočem le, da bodo rudarji sami spoznali demagoge v pravi luči in da zve tudi javnost, kakšno demagogijo uganjajo ravno pristaši lista, ki nas drugače uči državljske morale. Da, gospodje, naučite se jo. Toda kar se je Jakec naučil, to Jaka zna! — Rudar, ki vidi in misli.

Jesenice.

Kriza v jeseniški občinski upravi je še vedno nerešena. Kakor znano, je dosedanji župan Andrej Čufar odstopil, oziroma prosil za razrešnico. V občini je marsikaj zelo nerodnega, da ni kar nič prijetno sedeti v tistem odboru. Ker je pa že cel svet v krizi, naj bo še jeseniška občinska uprava. Delavstvo nima v njenem zastopu nobene besede, dasi je v občini ogromna delavska večina. Za te dni, ko je minul muhasti april in se vrši protituberkulozna propaganda, pa znova zahtevamo, da takoj prične delovati mestni škropilnik — upamo, da ni v krizi — da bomo vsaj brez prahu, če že brez krize ni mogoče biti. Vsaj nekaj napravimo v dnevih protituberkulozne propagande.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Dovoljujem si naznaniti, da sem se s svojim

zobnim ateljejem

preselil iz Tattenbachove ulice št. 18 v

Gosposko ul. 20/I

(Pirchanova hiša)

Emil Perc, dent. tehn.

Maribor

Moč močne mišice, mirni živci in ravnotežje v organizmu razvijajo v človeku ono samozavest in delavno voljo, ki ga usposablja za izredne napore današnjega načina živovanja. Izrabljene sile se morajo nadomestiti pri telesnih in duševnih naporih. Če nimate svoje ude pred počitkom s par kapljicami pristnega

„Diana“, franc. žganja

si zagotovite mirno in osvežujoče spanje, zbudili se boste jutraj odpočiti in boste opravljali lahko in brez utrujenosti svoje delo. Mnogi ulivajo v vodo za umivanje in kopanje par žlic „DIANA“ francoskega žganja, kar stori dobrodojen občutek.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah. Cena: Mala stekla Din 10.—, srednja Din 26.—, velika Din 52.—. Pazite in preprečajte se, da dobite „DIANA“, ker se ponareja!

Najbolje si nabavite

za birmo ure
zlatnino in
srebrnino pri

MULAVCU, urarju, v Mariboru, Kralja Petra trg (pri mostu). — Oglejte si kvaliteto in ceno.

NI POTREBA

skrbeti, kje si boste nabavili obleke, čevlje, sandale, perilo, klobuke, ter vsakdanje potrebščine, ker kupite iste po zelo solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Oglejte si izložbe in zalogo!

Prvovrstne poslovodje

za trgovino mešanega blaga iščemo za okolico Maribora. Pogoji kavcija najmanj 15.000 Din in popolna strokovna sposobnost. Ponudbe pod „Kavcija“ na upravo lista.

od
Papirnice

Ljudske tiskarne
Šlomškov trg 6

Res, Zlatca je gospodinja vzorna. Je spretna roka in povsod pokorna. Dopoldne kuha, a popoldne pere. Zvečer pa knjiže, časopise bere.

Koristni nanov polne so vse knjiže, a Zlatca je zase že brez brige: dokler je miho Zlatorog v kuhinji, se vzorno in brezskrbno gospodinja!

Oj zlata Zlatca — glas gre okrog: nad vse je terpentinsko miho Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

17

Zlatorog

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni**
14 karatno originalno ameriansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“ welt“. Naroča se Administration der „Radio“ welt“ Wien I, Pestalozzlgasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA

M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vse vrste električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Kolesa, otroške vozičke, gramofone in živalne stroje vseh vrst popravljajo najceneje meh. del.

Justin Gustinčič

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

Velika zaloga gramofonov in plošč znamke „Columbia“ in več drugih znamk.

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15

Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.